
ZPRÁVY A REFERÁTY

25 LET TRANSFÚZNÍHO ODDĚLENÍ ÚSTŘEDNÍ VOJENSKÉ NEMOCNICE

Před 25 lety — v květnu 1949 — začínají záznamy o pravidelných odběrech krve v Ústřední vojenské nemocnici. Tím začíná historie oddělení, které se rozvíjí v sousedství a ve stálé spolupráci se stejně starým anesteziologickým

oddělením. Jejich začátky byly dost podobné. Obě oddělení jsou vlastně hmatatelnými výsledky rozboru zdravotnických zkušeností z II. světové války, která nashromáždila až příliš mnoho nezvratných důkazů o nutnosti vybudo-

vat pevně organizované služby obou těchto oborů. Není proto náhodou, že u kolébky obou oborů stáli před 25 lety vojáci.

Ze tří autorů návrhu na organizaci Národní transfúzní služby v Československu, který byl předložen 15. 5. 1948, byli dva vojenští lékaři: plk. doc. dr. Liškutin, který tehdy pracoval na MNO, a plk. dr. Chvapil, příslušník Ústřední vojenské nemocnice. Oba byli také v ústředním vedení nového úkolu a byli pověřeni řešením dvou klíčových otázek — vyškolením lékařů a středních zdravotnických pracovníků pro nový obor. Plk. dr. Chvapil spolu s dr. Mlčochovou ze Státního zdravotnického ústavu a s dr. Strakou z ministerstva zdravotnictví řešili nejsložitější otázku tehdy vůbec — materiálové vybavení připravované sítě transfúzních stanic.

I proto byla Ústřední vojenská nemocnice jedním z prvních ústavů v našem státě, kde bylo transfúzní oddělení zřízeno.

Jen na okraj připomínám, že k naší nemocnici se váže i další tradice, na kterou transfúzní služba navazuje: prvním přednostou neurologického a soudně-psychiatrického oddělení této nemocnice (tehdy nazývané Posádková nemocnice Praha) po roce 1918 byl plukovník prof. dr. Jan Janský, objevitel krevních skupin, od jehož narození uplynulo v r. 1974 100 let.

Transfúzní oddělení ÚVN pracovalo zpočátku ve velmi skromných poměrech a vyvíjelo se jinak než obdobná oddělení v civilním zdravotnictví. Nebudovalo ty pracovní úseky, kde bylo možno využívat účelné spolupráce s jinými odděleními nemocnice, na druhé straně si však uchovávalo kompletní úsek regenerace a přípravy materiálu, takže bylo schopno ve velmi krátké době mnohonásobit svou produkci v případě náhlé potřeby. Kladlo trvale důraz na systematickou modernizaci pracovních metod a přístrojového vybavení.

I z hlediska odborného profilu práce je oddělení odlišné od obdobných oddělení v civilním sektoru. Nerozvíjí imunohematologii a geneticko-imunologickou expertizu, ale zaměřuje

svůj zájem na otázky rychlého lékařského výběru dárců krve, na otázky účelné hemoterapie, problematiku náhradních roztoků, hemostatiky aktivních preparátů a otázky technického vybavení především z hlediska vojenských potřeb. Těmto otázkám bylo věnováno na 70 publikací a dnes již stovky přednášek.

25 let je dlouhá nebo krátká doba, záleží na tom, co se změnilo. V transfúzní službě, a tedy i na našem oddělení, které se vždy snažilo, aby udrželo krok s rozvojem oboru, se toho změnilo mnoho. Cesta oddělení nebyla lehká a vyžadovala dost obětavosti, nadšení a často i sebezapření při překonávání předsudků a nedůvěry neinformovaných. Tím více si musíme cenit těch, kteří u nás pracovali nebo měli dost pochopení pro naše úkoly a ze své funkce vytvářeli podmínky pro jejich plnění. Byli to, vedle již jmenovaných plk. dr. Chvapila a gen. prof. dr. Liškutina, genpor. doc. dr. Škvařil, pplk. dr. Pípal, plk. dr. Slezáček, plk. dr. Vodrážka, plk. dr. Klímek, plk. dr. Životinský a další. Musíme vzpomenout i těch, kteří po dvě desetiletí poctivě pracovali na našem oddělení a nechali tu kus svého života, především mjr. Dobkynová a L. Heybergrová. Ani současný pracovní kolektiv oddělení nezůstává zpět za svými předchůdci a chce udržet dobré jméno, které převzal. Je třeba připomenout podporu jak velení nemocnice, tak nadřízených míst, která vytvářejí dobré podmínky pro rozvoj našeho mladého, doslova z války zrozeného oboru. A bylo by vážným opomenutím nepoděkovat i všem spolupracujícím oddělením a složkám ústavu, které svou, často nenápadnou prací vlastně umožňují, aby se transfúzní oddělení ÚVN mohlo rozvíjet a zvyšovat svůj podíl na léčebně preventivní péči o naše vojáky a na dalších úkolech, které oddělení, jako součást vojenského zdravotnictví, má.

Rád bych vyjádřil přesvědčení, že druhých 25 let nebude méně úspěšných.

Plk. doc. MUDr. Evžen Skala, CSc.
transfúzní oddělení ÚVN v Praze